Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови

Версія цього документу для друку: http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm01101&format=pdf

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 01101. Мікроскопічний коліт

Автор: Ritva Koskela
Редактор оригінального тексту: Jukkapekka Jousimaa
Дата останнього оновлення: 2017-03-28

Основні положення

- Мікроскопічний коліт виявляють приблизно в 10% пацієнтів, яким виконували колоноскопію при хронічній діареї.
- Діагноз грунтується на гістологічних зразках біопсії, взятих під час колоноскопії.
- Найбільш поширені підтипи: колагенозний коліт та лімфоцитарний коліт
- Етіологія та патогенез невідомі.
- Це доброякісне захворювання з різними клінічними проявами, що потребує медикаментозного лікування тільки за необхідності

Епідеміологія

- Захворюваність приблизно 10 нових випадків / 100 000 осіб щороку
    - Більш поширений серед жінок, ніж чоловіків
- Поява симптомів більш характерна для людей старше 50 років та зростає з віком, проте, захворювання також може виникнути у дітей

Симптоми

- Хронічна діарея без крові

    - Довготривала або рецидивна
- Здуття живота, метеоризм, термінова дефекація, нетримання
- Втрата маси тіла, в'ялість

Діагностика

- Колоноскопія
    - Ендоскопічна картина часто відповідає нормі
    - Завжди слід брати тканинну біопсію, якщо діарея є основним симптомом.
- Гістологічне дослідження покаже, серед іншого, запальні зміни у власній пластинці та дегенерацію епітелію.
    - Колагенозний коліт: потовщений субепітеліальний колагеновий шар
    - Лімфоцитарний коліт: збільшення кількості інтраепітеліальних клітин, переважно лімфоцитів
    - Запальні зміни у всій товстій кишці, найбільш помітні на її початку і в середній частині, іноді також в клубовій кишці
- Лабораторні дослідження є базовими при обстеженні будь-якого пацієнта з діареєю; див. також статтю Затяжна діарея у дорослих [настанова 00176|Тривала діарея у дорослі…].
    - Загальний аналіз крові з визначенням рівня тромбоцитів, ШОЕ, СРБ, натрію, калію, креатиніну
    - Тиреотропний гормон (ТТГ), трансглутаміназні антитіла
    - Фекальний кальпротектин нормальний або підвищений

Диференційний діагноз

- Диференційний діагноз хронічної не кривавої діареї (див. [настанова 00176|Тривала діарея у дорослі…])

Супутні стани та лікарські засоби

- Серед пацієнтів висока частота аутоімунних захворювань, зокрема слід виключити целіакію
- Ревматичні стани, колагеноз, різні больові синдроми, фіброміалгія

- Можливий зв'язок з прийомом ліків: аспірин, інші НПЗП, інгібітори протонної помпи (ІПП) або блокатори H_2 -рецепторів; SSRIs

Лікування

- Симптоматичне; регулярно приймати лікарські засоби часто немає потреби
- Дієтичні поради такі ж, як при синдромі подразненого кишечника (СПК) [настанова 00184|Функціональні захворюван…].
- Дієтичні волокна можуть бути корисними при легкому захворюванні.
- Лоперамід: досить висока доза регулярно або за потребою

Інші медикаменти у випадку симптоматичного лікування та при недостатньому ефекті попереднього лікування

- Холестирамін ефективний у деяких пацієнтів, навіть за відсутності супутньої мальабсорбції жовчних кислот: (½-1 пакетика 1-3 рази на день)
    - Пацієнт може спробувати припинити прийом медикаментів під час безсимптомної фази
    - Зверніть увагу! Холестирамін впливає на всмоктування інших лікарських засобів
- Глюкокортикоїди (майте на увазі побічні ефекти)
    - Будесонід сироп
        - Призначається курсом з поступовим зменшенням дози
            - Наприклад, 9 мг на 1-2 місяці, 6 мг на 1-2 місяці, 3 мг на 1-2 місяці
        - Має найкращу ефективність, але симптоми часто рецидивують після припинення прийому

      Коментар експерта. Лікарський засіб будесонід у формі сиропу станом на 01.03.2019 в Україні не зареєстрований.
    - Будесонід (мультиматриксна система)
        - Будесонід вивільняється в товстій кишці.
        - Використовується при виразковому коліті
        - Недостатньо доказів для використання при мікроскопічному коліті.

> *Коментар експерта.* Лікарський засіб будесонід у формі мультиматриксної системи станом на 01.03.2019 в Україні не зареєстрований.

    - Курси преднізолону за неефективності вищезазначених ліків
    - Препарати 5-аміносаліцилової кислоти, як при виразковому коліті
        - Месалазин або сульфасалазин
        - Допомагає близько 50% пацієнтів.
        - Прийом препарату можна зупинити в безсимптомну фазу.
- Іноді використовують азатіоприн, метотрексат, інгібітори фактору некрозу пухлин-альфа
    - За наявності дуже важких симптомів необхідне постійне використання глюкокортикоїдів; потреба в спеціалізованій допомозі!
- Застосовується національне законодавство щодо реімбурсації ліків.

Прогноз і спостереження

- Прогноз позитивний.
    - Можливі спонтанні ремісії та кілька років без симптомів
- Немає даних щодо збільшення ризиків, наприклад, раку кишечника.
    - Немає необхідності в ендоскопічному спостереженні
- Оцінка та ведення спеціалістом показані, якщо симптоми завдають значного дискомфорту і пацієнт потребує повторних курсів будесонідом.

Пов‘язані ресурси

- Онлайн ресурси [пов'язані 01131|Microscopic colitis – Re…]
- Література [пов'язані 01131|Microscopic colitis – Re…]

Настанови

- Настанова 00176. Тривала діарея у дорослих.
- Настанова 00184. Функціональні захворювання кишківника та синдром подразненого кишківника (СПК).

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.
Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.
Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm01101 Ключ сортування: 008.078 Тип: EBM Guidelines

Дата оновлення англомовного оригіналу: 2017-03-28

Автор(и): Ritva Koskela Редактор(и): Jukkapekka Jousimaa Лінгвіст(и)-консультант(и) англомовної версії: Kristian Lampe
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines Gastroenterology

Ключові слова індексу
speciality: Gastroenterology Colitis Microscopic colitis Collagenous colitis Lymphocytic colitis Colon Diarrhoea Diarrhea Abdominal complaints Abdominal pain Melena